

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h in
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
3 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Katoliški shod.

Dunaj, 18. nov.

Danes je bil otvorjen tu peti splošni avstrijski katoliški shod. Udeležba je velika. Zadnji, ki so se prijavili, že niso dobili več prostora v sicer velikih prostorih mestnega „Kursalona“. Že dvanaest let ni bilo splošnega avstrijskega katoliškega shoda. Temu so bili krivi deloma narodnostni prepri, veliko več pa nasprotja med konservativno in demokratsko strujo v vrstah avstrijskih katoličanov. In vendar se je posrečilo zdaj, da je mogel zborovati splošen avstrijski katoliški shod. Navzoči so trije kardinali, dolga vrsta škofov, visoko plemstvo, kmetje, delavci itd.

Glavni vtiski prvega večera so ti, da katoliška ideja izkuša ublažiti narodna nasprotstva na podlagi enakopravnosti in socialna nasprotstva s pri znanjem upravičenih težnj vseh stanov.

Podajemo tu poročilo, v katerem izpuščamo formalnosti in poudarjamo le ideje, ki so se izrekle.

V otvoritvenem govoru v imenu pripravljalnega odbora baron Vittinghoff-Schell povdarja, da naj katoličani iščejo danes tega, kar jih drži. Grof Sylva-Tarouca povdarja, da katoličanom danes ni za demonstracijo, ker sicer bi spravili lahko ljudi skupaj, da bi bila „Rotunda“ premajhna, ampak za delo. Potreba je centralne organizacije, ki pa mora pustiti posameznim delom dovolj lastne moči. Naštevava uspehe v zadnjem času: Ustanovilo se je generalno tajništvo z dopisovalnicami, „Katoliško društvo za učitelje“. Katoliško šolsko društvo se razširja in ima že 50.000 članov. Ustanavljajo se katoliška učiteljska, društva za srednješolske profesorje. Delalo se je za solnograško vseučiliško društvo, številno članov akad. društev katoliških naraščajo. „Leonova družba“ je stori la mnoge za znanost in pridržgo umetnosti. Ustanavljajo se katoliške ljudske knjižnice (dunajska ima že 10.000 bravcev); „Bonifacijev društvo“ krepko prospava in ustanovil se je centralni peizvedovalni urad za časopisje. Katoličani so delali proti framasonem, proti dvojeju in proti alkoholizmu so ustanovili društvo abstinentov. O socialnem delu priča naraščanje katoliških delavskih društev, ki imajo svoje centralno zvezo s 40.000 člani. Dela se za delavska in ljudska tajništva, za društva rokodelskih pomočnikov in za dobrodelna društva; prihodnje leto bo 3. shod za dobrodelnost.

V predsedstvo se izvolijo R h o m b e r g, predarlski deželni glavar, princ Schönborn in Alešij Liechtenstein. Tajniki so: Dr. Degasper, M. Pavlič (Celovec), Richter (Šlezija) in Ujčić (Trst).

Shod pozdravi kardinal Gruša, ki da prečitati papeževo pismo, ki vzpodbuja avstrijske katoličane h krepkemu delu.

Deželni maršal nižjeavstrijski prelat Schmolck govori o važnosti katoliških shodov za Avstrijo, ker katolicizem mora postati med narodi vez edinosti.

Mi katoličani ne poznamo gosposkih in manj vrednih narodov. Vi vsi, Nemci, Slovenci, Čehi, Poljaki Italijani, imate krepko narodno čuvstvo in izkušate izvesti svoje narodne težnje, in isto pravico imate zato vsi. Kot katoličani pa smo dolžni, da postavimo v prvo vrsto to, kar nas drži, in vsled tega so katoliški shodi eminentno patriotični.

Orožje nasprotnikov je slabi tisk, denar, napačna veda, v marsikaterem kraju krivično postavodajalstvo in splošno slabe strasti človeka.

Nasprotniki naj vidijo velike množice, duhovne in laike, meže vseh stanov in narodnosti, ki krepko stojte za katoliško

stvar. Govornik k sklepu priporoča organizacijo katoliškega tiska.

Predsednik R h o m b e r g opominja, da naj katoličani zdaj gredo na delo, da se v Avstriji ustvari edino bratovsko ljudstvo namesto narodnega boja. Natančneje bodo o tem sklepali delegati vseh avstrijskih škofij v posebnem zborovanju. Najstrožje je predsednik ožigosal gibanje „Proč od Rima“ in nesramno delovanje njegovih agitatorjev.

Dr. Lueger, burno pozdravljen, opozarja, da ni prejšnjih katoliških shodov na Dunaju pozdravljala nobena oblast. Zdaj sta pa že tu deželni maršal in dunajski župan. Ministrstvo pa še ni... Nasprotniki so nam katoličanom izkušali ukrasti ideje prostosti, enakosti in bratstva, ki so katoliške, a mi jih priborimo nazaj: Presti hočemo biti terorizma liberalnega časopisja. Enaki hočemo biti in bratje v krščanskem smislu. Zato pozdravlja eminence in ekscelence, a on pozdravlja tudi kaplane, če so tudi prišli iz hribovskih vasi; posebno tople pozdravlja tiste, ki jih psujejo nasprotniki za „hetzkaplane“, a jim ravno s tem izkazujejo najvišjo čast. On ve, kake evangeljske požrtvovalnosti so zmožni ravno ti. Pozdravlja kot brate vse, ki so došli iz palač in koč in s ponosom priznava, da je sam sin ubožne rodbine. Kot bratje združeni se borimo za srečo demovine! (Viharno odobranje)

V imenu nemških katoličanov pozdravlja knez Löwenstein, ki vspehuje Avstrijce k veselem optimizmu, da bodo mogli v zmagah slediti nemškim katoličanom.

V imenu katoliške Italije govori urednik „Civiltà cattolica“ P a v i š i č iz Rima, ki opozarja zlasti na socialno delo.

O teh pozdravih so prišli na vrsto zastopniki avstrijskih narodnosti. Vsak je govoril najprej v svojem materinskem jeziku in nekaj nemško. Hrvat dr. Carić, Italijan dr. Zanetti iz Pulja, državni poslanec Barvinski v imenu Malorusov, Burian iz Brna v imenu Čehov so povdarjali vsak razmerje svojega naroda do katolicizma.

V imenu Slovencev je govoril dr. Lampe. Povdarja krepko katoliško organizacijo med Slovenci, ki vedno bolj razširja svojo moč. Našemu katoliškemu shodu se vidi, da nam ne manjka temperamenta, a v praksi česte zaostajamo. Zato moramo pa v konkretni obliki izvajati lepa katoliška načela. Mi katoliški Slovenci smatramo katoliško idejo kot idejo kmečkega prebivalstva, in zato snujemo kmetijske zadruge. Katoliško idejo smatramo kot idejo obrtnikov, in zato jih dramimo k obrtnemu združevanju. Mi smatramo katoliško idejo kot idejo delavskega stanu, in zato pomagamo delavstvu v njegovih strokovnih društvih. Pri tem postanemo mi demokraciji, delavci pa katoliški. (Burno odobranje) Mi smatramo katoliško idejo kot idejo naše inteligence, in zato se trudimo na vseh poljih književnosti in žrtvujemo vse sile za časopisje. Tako postanejo abstraktne ideje žive, silne in zmagovite. (Odobranje.) In da se te ideje pri nas zmagovite, to je na Dunaju v drž. zboru javno povedal slovenski liberalec, ki je izjavil, da zato ne glasuje za splošno in enako volilno pravico, ker bi po njej bili izvoljeni na Kranjskem sami „klerikalci“. (Veselosť)

Dva izreka, ki sta bila izrečena na ustanovnem zborovanju — pravi dr. Lampe — mora še posebno omeniti. En govornik (deželni maršal nižjeavstrijski) je izjavil, da katoličani ne poznajo razločka med gosposkimi in med hlapčevskimi narodi Gospodje, po tem načelu se ravnajte in mi imamo temelj za avstrijsko katoliško stranko. (Odobranje.) Drug govornik (dr. Lueger) je izrekel duhovito misel, da so nasprotniki katolicizmu izkušali ukrasti njegove vzvišene ideje o svobodi, enakosti in bratstvu. Tu smo danes zastopniki vseh avstrijskih narodnosti in zahtevamo krščansko svobodo

enakost in bratstvo v naši državi pod zastavo katolicizma! Kakor se Slovincem njihovi katoliški shodi bili vir najkristnejše organizacije, tako naj tudi splošni avstrijski kat. shodi doneso državi mir, vsem slojem in narodom pa srečo in blagoslov! (Viharno odobranje.)

V imenu Bosne je govoril g. C a n k a r iz Sarajeva (rojen Slovenec!), ki je slikal žalostni položaj bosanskih katoličanov, ki nimajo prav nobene svobode, koder se lahko primeri celo, da mohamedan cenzurira katoliški list katoliškega škofa.

Govoril je še kanonik S m i d v imenu Poljaka v, tajnik delavskih društev bavarskih W a l t e r b a c h iz Monakova pa je povdarjal, da se morajo katoličani posvetiti pred vsem organizaciji delavcev v smislu izvajanja delegata iz Kranjske. „Krain ist klein, aber fan.“ Če je danes na Bavarskem že 100.000 organiziranih katoliških delavcev, je to za Avstrijo bodrilo, da tudi oni z vstrajnim delom lahko dosežejo. Govoril je še dr. Klimsch iz Celovca o bratovščini sv. Jožefa, ki ima že 150.000 članov, in Stadli iz Svice, s čimer je bil prvi večer zaključen.

V nedeljo se sledila zborovanja mnogoterih društev, slavnostni shodi i. t. d., katerih pozneje. Razni shodi so tako nagromadeni na raznih krajih mesta, da se je mogoče udeleževati le tu in tam kakega zbora. — Splošna vlada lepa edinost in sloga ter navdušenje za katoliško organizacijo.

Deželni zbor kranjski. iz finančnega odseka.

1. Kranjski vodovod.

V soboto večer se je pečal finančni odsek najprej v vprašanju kranjskega vodovoda.

Poročal je dr. T a v č a r in predlagal, da finančni odsek predloži deželnemu zboru še v tem zasedanju za konskripcijo, ki osigura izvršitev tega velikega vodovodnega projekta kot deželno podjetje.

Dr. S u s t e r š i č obžaluje, da se je ta zgolj narodno-gospodarska zadeva zanesla na politično polje in postala v Kranju preporni objekt lokalnih strank.

Klub katoliško narodnih poslancev pa je sklenil, da navzlic temu ne presoja zadeve s političnega, temveč zgolj z narodnogospodarskega stališča. Zato je dal svojim članom tudi popolno svobodo, nastopati in glasovati po svoji vesti za ali proti projektu.

Govornik se poslužil te svobode in izreka, da iz važnih stvarnih razlogov danes ne more glasovati za zakon. Njegovi stvarni pomisleki so sledeči:

Danes je deželni zbor storil velevažen sklep, pritrdivši govornikovu in Povšetovemu najnujnejemu predlogu, po katerem se mobilizirajo za vodovode in vodne uravnave 4 milijoni kron. Cela ta akcija pa se more izvesti le tedaj, ako se osrednja vlada dobi za to, da odpre vir državnega melioračnega zaklada ne glede na to, ali se je sklenil glede dotičnega projekta deželni zakon ali ne.

Ce pa v enem slučaju sklenemo zakon, ko za vse druge ne, bode ta izjema nevarna, ker utegne ministrstvo reči, zakaj tudi v drugih slučajih ne sklenemo zakona, če smo ga v enem slučaju.

Kranjski vodovod spada v okvir danes sprejetega najnujnejega predloga dr. S u s t e r š i č - P o v š e i n s e l a h k o, k a k o r v s i d r u g i v o d o v o d i, i z v r š i v o k v i r u t e g a s k l e p a.

Država bode ravno tako dala svoj prispevek, kakor za druge vodovode, če tudi ne bo deželnega zakona.

Dežela naj pa — za to je govornik tudi — dá v tem slučaju 30% ni prispevek, ker je Gorenjska itak dostej najmanj dobila za vodovode. Ta višji prispevek lahko devoli dež. odbor, ki po dr. S u s t e r š i č -

Povšetovem najnujnejem predlogu glede visočini dež. prispevka ni omejen.

Zakon je torej v tem slučaju popolnoma nepotreben, ker Kranj in okolica dobita vodovod ravno tako, ako se zakon sklene ali ne. Nasprotno bi pa zakon za Kranj utegnil škodovati izvedenju drugih vodovodov in uravnava.

Govornik smatra kot svoje dolžnost tudi omeniti, da se trdi, da je kranjski vodovod preniko proračunjen in da se je bati izdatnih prekoračenj. Govornik ne ve, v koliko so te trditve opravičene, želi pa, da dež. odbor natančno to okolnost dožene. Govornik ne ve, če je ravno potrebno, izpeljati vodo 15 kilometrov daleč. Uvažuje, da bodo od vodovoda imele korist tudi mnoge kmetijske občine, vprašati pa mora, če bi se ne dal res vodovodni projekt izvršiti ceneje in bolj praktično. Treba je vse to vendar nekoliko uvaževati in zanesljivo dognati, — kajti, kadar je vodovod že izvršen se to ne da več popraviti.

Iz teh pomislekov bode govornik za svojo osebo glasoval zoper nasvetovani zakon. Je pa za to, da Kranj in okolica čim prej dobita vodovod v okviru že večkrat navedenega deželnozbornskega sklepa.

Deželni glavar pl. Detela je za zakon, poglavito radi tega, ker bode potem prepri v Kranju in okolici končan. Ta prepri je največ o seben. Ce bo pa enkrat zakon sklenjen in sankcioniran, potem se bodo duhovi pomirili, ker se ne bo dale več izpreminjati.

Vodovod je v veliko korist za kmečke občine kranjske okolice.

Tudi poslanci P o v š e, Žitnik in Pogačnik se izreko za zakon, ker ga smatrajo koristnim za kmečke občine kranjske okolice.

Polanec Žitnik pri tej priliki apeluje na fin. odsek, naj ravno tako blagohotno uvažuje in rešuje prošnje tudi iz drugih krajev, osobito na Krasu.

Pri glasovanju obvelja nasvet poročevalca, da se preide v podrobno debato.

V podrobni debati predlaga poslanec P o v š e k § 3 d o s t a v e k, p o k a t e r e m se kmečke občine zavarujejo zoper nevarnost morebitnega prekoračenja proračuna. Po tem dostavku prekoračenje ne zadene kmečkih občin v nobenem slučaju, ker nimajo iste pod nobenim pogojem prispevati več, nego vse skupaj 58.000 K.

Ta za kmečke občine velevažni in koristni dostavek je bil soglasno sprejet. Ves zakon pa je bil sprejet z večino glasov.

2. Krošnjarske doklade.

Dr. S u s t e r š i č je poročal o svojem znanem predlogu glede pobiranja deželnih in drugih doklad krošnjarske pridobnine. Vse točke njegovega predloga je finančni odsek soglasno odobril. Po tem predlogu se deželna naklada od krošnjarske pridobnine ne sme več pobirati, od l. 1903 naprej vplačane deželne naklade mora deželni odbor krošnjarski povrniti in končno mora deželni odbor čim prej staviti deželnemu zboru primerne predloge, da se tudi občinske in podobne doklade od krošnjarjev ne bodo več pobirale.

3. Draginjske doklade za oženjene učitelje sklenjene.

Sobota je prinesla veliko senzacijo. Liberalci so se zopet enkrat spametovali, kakor pravi dr. Tavčar.

zahtevali so, da se šolski odsek iznova snide v to svrhu, da se reasumira zadnji sklep v zadevi učiteljskih draginjskih doklad.

Šolski odsek se je zbral v soboto ob 6. uri zvečer.

Poslanec H r i b a r predlaga reasumiranje. Soglasno sprejeto.

H r i b a r povdarja, da v tako važni zadevi treba iskati soglasja. (Kedaj je že dr. S u s t e r š i č to trdil, pa gospo-

dom ni šlo v glavo!) Regulacija se ne more prelomiti čez koleno, temuč se more izvršiti le v zvezi z uredbo deželne gospospodarstva v obče. (Ali ni tega trdil dr. Susteršič v obeh prejšnjih sejah šolskega odseka?) **Govornik** uvažuje, da so deželne finance desolatne. (Dolgo je trajalo, da je začel to uvaževati.) **Deželni odbor je iz raznih deželnih fondov jemal denar.** Te bo potreba sanirati, **ker dotični fondi morajo ostati nedotaknjeni in po mnenju govornika deželni odbor ni imel pravice, dotakniti se jih.** (Nešteto krat je isto trdil dr. Susteršič po raznih shedah, in kaka ploba psovk se je radi tega usula na njega v liberalnih listih!)

Finančni položaj je tak, da nekaj posebno izdatnega ne moremo storiti sedaj. Treba je pa soglasja, ker drugače bo učiteljsvo oškodovano. Predlog dr. Susteršiča vsaj deloma uresničuje nade učiteljsva. Predlaga torej, da se sprejme predlog dr. Susteršiča, ki gre na to, da se dovoli 25% draginjska doklada k stalnim plačam oženjenih učiteljev za tako dolgo, da se plače definitivno uredijo.

Dr. Susteršič: Po včerajšnjem glasovanju, ko se je odklonil naš predlog, smo rešeni svoje besede. Toda kljub temu vztrajamo pri njej, ker hočemo, da se pomagata tam, kjer je pomoč najnujnejša in pa mogoča. Glede na desolatan položaj deželnih financ, ki ga je pravilno označil poslanec Hribar, je sveta 95.000 do 100.000 kron, kojo zahteva izvršitev našega predloga — kojemu se je pridružil sedaj župan Hribar — maksimum, kiga moremo trenutno dovoliti. Glasovali bomo vsi za ta predlog, toda pod samoposebi umevnim pogojem, da smo potem v zbornici zavarovani zoper vsake presenečenjaje, to je, da so vse stranke vezane na današnji sklep, glasujejo tudi v zbornici zanj in za nič drugega. To je samoposebi umevna zahteva politične lojalnosti, brez katere je vsake sodelovanje enkrat za vselej izključeno.

Ne gre se danes za regulacijo, temveč za bedno akcijo. Zato pa mora potrebna pomoč tudi hitro priti. Predlaga, da se draginjske doklade oženjenim učiteljem izplačajo že od 1. decembra t. l. dalje, tako da bo to nekako božično darilo.

Poročevalec dr. Ferjančič predlaga, da se doklade ne omejuje le na oženjene učitelje. Pač pa je za to, da se omejuje glede na deželne finance na vse moške učitelje in predlaga, da se da oženjenim učiteljem 20 odstotkov, neoženjenim pa 10 odstotkov naviška.

Poslanec Jaklič govori za predlog Susteršič Hribar in pobija predlog dr. Ferjančiča, po katerem bi se oženjenim učiteljem, ki so najbolj potrebni, odtrgalo 5 odstotkov, samskim učiteljem pa dal le majhen navisek 10 odstotkov, ki se ne pozna. Bila bi to tudi krivica napram učiteljicam, ki se nahajajo v istih razmerah, kakor samski moški. Če se ne more vsem dati, naj se da le oženjenim izdatna doklada. Te bode vsakdo razumel, da je oženjeni, večnoma rodbinski oče, v težavnejših razmerah, nego samski učitelj ali učiteljica, ki nima skrbeti za družega, nego za-se.

Debata se zaključuje. Pri glasovanju se najprvo z večino odkloni predlog dr. Ferjančiča, za kojega glasujejo poslanci dr. Ferjančič, Grasselli in Nemci.

Nato se z večino glasov sprejme predlog dr. Susteršiča, odnosno Hribarja.

Dr. Ferjančič glede na izid glasovanja odloži referat Poročevalcem se izvoli g. Hribar.

Oženjeni učitelji torej dobó od 1. grudnia letos 25 odstotno draginjsko doklado, — če se v zadnjem hipu ne prigodi še kaka nerodnost od liberalno nemčurske strani!

Belokranjska železnica.

Poslanec Pfeifer je v seji kranjskega deželne zboru dne 14. t. m. govoril:

V zadnji seji dne 14 t. m. omenjal je častiti tovariš gospod župan Hribar mojega predloga, ki sem ga izpremenil v samostalen predlog. Stori sem to po klubovem sklepu, da se najprej reši volivna reforma, po tej točki pa takoj predlog o belokranjski železnici.

Glede deželnih prispevkov, katere je priporočal ljubljanski gospod župan za železnico, sem pa takoj označil svoje stališče, da se brez potrebe ne sme obremeniti naša dežela pri podaljšanju dolenske železnice preko Bele Krajine, da mora te železnice

po mojem mnenju graditi država kot svetovno progo druge vrste.

Po teh opazkah podam se na potovanje na prijazno dolensko stran, v lepo novomeško okolico.

Odhajajočemu iz Novega mesta proti Gorjancem po lepi novo izpeljani državni cesti dosepevšemu na vrh sedla odpre se ti nov svet, prelep kos naše domovine, kršna Bela Krajina, ločena po visokem gorovju od ostale Kranjske, esamljena radi slabih prometnih zvez. Vrl narod biva tu, različen od drugih Kranjcev po nošnji, šegah in življenju, žal, pozabljen in zapuščen od vsega sveta, ker nima niti železnice, niti pripravnih cest.

Vse skrbi in težnje belokranjskih občin zlivajo se v en otožni glas: Vzrok gospodarskemu propadu niso le trtna uš, perenospora ali druge prepošile elementarne nezdode, ki so opustošile nekaj cvetoče vinske gorice ter silijo kmeta, da trumoma zapuščata rodno zemljo in si išče v daljni tujini tega, kar mu demovina odreka; niso le naravni dogodki, — težijo dalje belokranjske občine, — ki tej zemlji ne dajo dihati, ampak eden poglavitnih vzrokov gospodarskemu propadu tega lepega dela skupne naše domovine je ta, ker je brez železnične zveze. Kar se pridelata doma, mora se večinoma prodati doma poceni ali pod ceno, ker redko prihajajo vnanji kupci; vsak se straši utrudljive mučne vožnje po robatih slabih cestah in drage vožnine, kar pa se ne pridelata ali pridobiva doma, mora se po visoki ceni uvažati daleč od zunaj.

K vsemu temu — tožijo omenjene občine — pa se grozeče dviga nova moralna skrb, težka kakor mōra. Znano je slavni zbornici, da je uničila grozna trtna uš tamonjše vinograde, da gospodarji nikakor niso mogli obnoviti uničenih vinogradov iz lastnih sredstev, marveč so bili prisiljeni najeti posojila pri državi, deželi in drugih upnikih. Bliža se čas, ko bode treba vračati posojila — trda je za denar, zaslužka ni, radi pomanjkanja industrielnih podjetij, dohodki iz kmetij pa komaj zadostujejo, da se z njimi pokrijejo razne davščine in nujne potrebščine vsakdanjega življenja.

Te žalostne razmere upijejo po energični pomoči, država je dolžna skrbeti, da ne zadoni tod skoro obupni glas „morituri te salutant“.

Država mora Beli Krajini priskočiti v tem težavnem boju, da se ohrani ta vrli, cesarju in domovini vsikdar zvesti narod na domači zemlji, da ta ne pride v tuje roke.

Takoj, ko je po dolgoletnem prizadevanju bila zakonito zagotovljena dolenska železnica, so zahtevale udeležene občine belokranjsko železnico; tudi deželni zbor kranjski pridružil se je tej upravičeni zahtevi in vkjub svojim skromnim finančnim sredstvom dovolil znatno vsoto za stroške pripravljalnega dela tega projekta.

Deželni zbor je sklenil ta požrtvovalen prispevek, da bi spravil toli zanemarjeno Belo Krajino v zaželjeno železniško zvezo in s tem omogočil spečavanje njenih znamenitih pridelkov ter obrtno delo vzbudil k novemu življenju.

Vsaj dolenska železnica vendar ne sme vedno ostati tako imenovana „slepa“ železnica brez nadaljevanja; dolenska železnica se mora nadaljevati preko Bele Krajine, da bodo nje že sedaj ugodni dohodki še ugodnejši postali.

Iz upravnega poročila za leto 1904. se razvidi, da daje dolenska železnica čim dalje ugodnejše dohodke.

Po tem izkazu so znašali obratni dohodki 1.390.702 K in vsi stroški 792.429 K, da je čistega dohodka 598.272 K, ki se ima porabiti za obrestovanje in amortizacijo, kakor tudi za odplačevanje še ostalega garancijskega dolga deželi Kranjski.

Sicer je prejšnji železniški minister dr. Wittek, ko sem se ponovljeno oglašal v državnem zboru za podaljšanje Dolenske železnice preko Bele Krajine ter v tem smislu stavljal resolucije, naprosil in pooblastil takratnega poročevalca o železnicah mojega prijatelja in tovariša g. Povše ta podati izjavo, da je minister naklonjen projektu glede belokranjske železnice — seveda so to le besede, kakor smo jih slišali tudi letos v državnem zboru, ko je ministar grof Byland Rheidt mojemu prijatelju gosp. dvornemu svetniku Suklje tu nasproti zagotavljal vladno naklonjenost glede zgradbe belokranjske železnice.

Toda blagohotnim besedam slediti morajo dejanja, da se bo ta namera slednjič vendar uresničila, da država da Beli Krajini tako potrebno železnično zvezo, da bode vrli Belokranjec mogel na dalje ostati na svoji zemlji in ga nemila osoda ne bo več podila v neprijazno tujino. Vrl delavni narod belokranjski, ki je prispeval k stroškom vseh železnic, ki so v severnih deželah naše države izpeljane tako rekoč od vasi do vasi, ima dobro pravico zahtevati, da bode končno tudi on deležen železnične zveze in z njo spojenega prometa. Ker se je uprašanje podaljšanja dolenske železnice pogostoma razpravljalo v državnem zboru

letos in v prejšnjih letih, je umestno, da se oglašata tudi deželni zbor, radi tega sem stavljal predlog, ki se glasi: Slavni dež. zbor skleni: Deželnemu odboru se naroča, da glede podaljšanja dolenske železnice preko Bele Krajine stoji v dogovor s c. kr. osrednjo vlado v ta namen, da se pripravijo potrebne tehnične in finančne predlage, ki omogočijo zgradbo belokranjske železnice.

Belokranjska železnica pa gotovo ne bo obtičala pridelatelni meji, ampak se mora zvezati s hrvaškimi železnicami pri Karlovcu-Ogulinu, kakor je to nasvetoval častiti moj tovariš g. dvorni svetnik Suklje dne 5. oktobra t. l. v državnem zboru, ker zahtevajo strateški in svetovno važni prometni oziri, da postane dolenska železnica ena glavnih prog naše države.

Predlog se izroči upravemu odseku.

Štajerske novice.

š **Poroka.** Dne 15. t. m. se je poročil g. dr. Franjo Jakesch, c. kr. namestniški praktikant pri brežiškem glavarstvu, z gospico Olgo Grebenz, hčerko pokojnega okrajnega tajnika.

š **Občinski svet celjski** je imel na dnevnem redu svoje seje dan 17. t. m. tudi podeljenje demovinske pravice v Celju za dr. pl. Jabornegga. Čujmo, čujmo! Kelikokrat je izlivala vahtarca svoj žolč nad Slovenci, češ: da so sami „privandranci“, in sedaj zvemo, da „vodja“ celjskega nemštva tudi ni pristen celjski domačin, ampak je doma tam nekje iz — iz — no iz Tržiča na Kranjskem.

š **V Celju je umrla** dne 13. t. m. gospa Barbara Ana Marija pl. Sušič, sestra polkovnikov pl. Sušičev. Prepeljali so jo v Belovar, kjer jo poleže v obiteljsko rakev.

š **Slovensko bralno društvo v Dobovi** je bilo ustanovljeno v nedeljo 12. t. m. zelo slovesno. Slov. trobojnica je plapolala nad hitlo Jož. Cvetka, kjer se je zbralo ob 3. popoldne mnogo krepkih mladeničev in gospodarjev. Impozanten je bil pr hod in nastop Sokolov iz Brežic, odkoder so došli na slavnost tudi g. Levak, g. Kunaj, g. dr. Benkovič s svojimi uradniki, druga odlična gospoda in slov. dame. Predsednik pripravljalnega odbora pozdravi prisrčno vse zborovalce, tajnik prečita in razloži društvena pravila. Prepričevalno so govorili g. Kunej o pomenu in namenu bralnega društva na Dobovi, g. dr. Benkovič o Slovencih in njih kulturi, g. dr. Strašek, starosta Sokolov, je kaj lepo prispeval bralno društvo Sokolu. Zborovalci so navdušeni klicali govornikom: „Hvala“ in „Na zdar“. Pristopilo je še ta dan društvu 43 udov in vsi navzoči Brežičani kot zunanji ud. V odbor so bili izvoljeni: Učitelj L. Potočnik, predsednik, njegov namestnik Jože Zupančič, posestnik na Mal. Obrežu g. župnik Anton Pernat, tajnik, Janez Anđelovič, posestnik v Mihalovcih, taj. namestnik, Franc Bogovič, posestnik, blagajnik, Janez Kežman, posestnik, blag. namestnik Mih Kovačič, mladenič v Dobovi, knjižničar, Jože Koppinč, mladenič v Gaberju, namestnik. Ustanovljeno bralno društvo pa naj krepke živi in vrlo deluje v blagor dobovskemu narodu!

š **Umrl** je v št. Ilju posestnikov sin g. Rupert Bartl, star 24 let.

š **Izprememba naslova.** Logarji pri političnih oblastih imajo od sedaj naprej naslov „okrajni gozdarji“.

š **Celjski grofi in jugoslovansko ozemlje.** O tem je govoril na občnem zborovanju „Zgodovinskega društva“ za Spodnji Štajer g. dr. Karol Verstovšek. „Zgodovinsko društvo“ v Mariboru je ta gover natisnilo v posebni brošurici, katero prodaja po 10 vin. komad, s pošto 13 vin.

š **Umrla** je v Raihenburgu Marija Abram, ena najboljših gospodinj cele župnije.

Darovi.

Drugi izkaz darov za pogorele v Ratečah na Gorenjskem.

Josip Peterman, župnik in kš. svetnik, Marija Wörth, zavoj obleke. Anton Koblar, Kranj, vrečo obleke. Andrej Volc, župnik, Viševak, kašo in 21 kron denarja. Dr. Jos. Marinko, Novomesto, 20 K. Jan. Tavčar, Šink. Turn, p. Vodice, zavoj obleke in 30 K. Josip Kos, župnik, Sela pri Šumbrgu, pošta Žužemburg, 8 K. Jurij Dornovšek, župnik, Zalog pri Komendi, 10 K. Upravništvo „Slovenca“ 7 K. Zupnija Zasp za Blejsko Dobravo 75 K. Fara Kovor 20 K. Joža v Slovenjem Gradcu 10 K. Katoliško politično društvo Radoljca 200 K. Veleblagorodna gospa Hočvarjeva v Krškem 150 K. Župnija Kropa 56 K. Župnija Kamnagorica 28 K. 88 h. Župnik Anton Verbaj v Kamnigorici 6 K. Župnija Dovje 124 K. Župnija Sora 24 K. Župnija Velike Poljane 32 K. Župni urad Črnuče 14 K. Župni urad Besnica 20 K. Župni urad Idrija 41 kron. Župljani na Dobravi pri Kropi 54 K. Župnik Valentin Alijančič na Dobravi pri Kropi 16 K. Farni urad v št. Vidu pri Stični 50 K. Župljani v Stangi 9 K 10 h. Mihael Saje, kš. svetnik in župnik v Stangi 5 K. Farani pri Sv. Križu nad Jesenicami 18 K. Zbirka veralov na Jesenicah 90 K. Župni urad Kostonjčevica na Dolenskem 22 K. Župni urad Sv. Križ v Svibnem 15

kron. Župnija Velesovo 33 K. Dr. Mauring in župljani na Igu 50 K. Župnijski urad pri Sv. Gregorju 25 K. Rihard Smolej, kaplan v Dolu 10 K. Župnik Fr. Finžgar v Želimljah za pogorele nabrana vsota 15 kron. Stalna župnija v Ljubljani 50 K. Župnija Grahovo 10 K. Julij Muhr, Dunaj I., 10 K. Obitelj Pesjakova in Ljubljani zavoj obleke. Tovarniški delavci na Javorniku po g. Francišku Primožič 12 K. V. Mantinger, Beljak, 3 K. Županstvo občine Horjul 20 K. Ludovik Pamperl, Dunaj III., 20 K. G. spod Gella, dacar na Jesenicah 10 K. Anton Špendov, Dobrava - Podnart, vrečo obleke. Zupan, Podnart-Kropa, vrečo obleke. V. Leskovec, B-horičeve ulice, Ljubljana, vrečo obleke. S. Pregl, Križevniške ulice, Ljubljana, zavoj obleke. Franciška Widmajer, Dalmatinove ulice, Ljubljana, zavoj obleke. Ulrika Lashan, Ključavničarske ulice, Ljubljana, zavoj obleke. Antonija Jeglič, Trst, zavoj obleke. Adolf Anton Mlekuš, Bovec, zavitek obleke. Franc Ksaver, Souvan, Ljubljana, manufakturno blago. Marija Drenik, Ljubljana, zavoj obleke. Zalaznik, Ljubljana, zavoj obleke. Leopoldina Šavnik, Kranj, zavoj obleke. M. Ažman, Naklo, zavoj obleke. Franjo Možina, Rudolfovo, 2 K. Dobida, Trst, 20 K. P. Klobav, Gorenjavas 10 K. Anton Zalaznik, Polhov gradec, 20 K. Marija Lenger, Žiri, 5 K. Hranilnica in posojilnica na Jesenicah 50 K. Stavbeno podjetje Gross - Bachstein, Hrušica 30 K. Ludovik Matajč, Stražišče, obleka. Konrad Pučnik, Kranj, obleka. Franc Dolenc, trgovec, Kranj, specerije. Železniški uradnik Regi v Kranjski gori 2 K. Joža Bertonec, Ljubljana, obleka. Kati Držal, Ljubljana, Sv. Petra cesta, obleka. Jan. Bošče, vrtnar, Javornik, zavitek obleke. Turin, Borovnica, vrečo obleke. Luka Svetec, ces. kr. notar v Litiji, 20 K. Josip Pogačnik, dr. in dež. postanec, Podnart, 30 K. Fr. Ruž, nadučitelj, Bled 10 K. Franc Štiglič 3 K. Jan. Zorman, trgovec, Spod. Šiška, 100 kg. moke. Po „Slov. Narodu“ E. Kavčič, 10 K. Hein. Frankovi sinovi, Zagreb, zavoj kavinskih surrogatov. Franc Zorec, trgovec v Ljubljani, vrečo moke. Anton Seliskar, strojevodja, Ljubljana, 1 K. Delniška družba Belapeč deske in verige.

Dobri Bog povrni vsem milim dobrotnikom z zemeljskimi in nebeškimi darovi. Ne pozabite siromakov tudi v prihodnje!

Rateče, meseca oktobra 1905.

Za pomožni odbor:

Jos. Lavtižar, župnik, blagajnik.

Dnevne novice.

Občinske doklade od krošnjarske pridobnine. Znano je, da so se te doklade od krošnjarjev celega kočevskega glavarstva pobirale izključno v prid mestni občini kočevski. Sedaj pa je vendar enkrat finančno ministrtvo izdalo ukaz, da se imajo od 1. januarja 1906 dalje občinske in pridobne doklade od krošnjarske pridobnine pobirati lev prid tisti občini, v kateri ima krošnjarsvoje domovanje. Po dosedanem nepravilnem postopanju finančne oblasti so bile oškodovane vse druge krošnjarske občine kočevskega, ribniškega in velikolaškega sodnega okraja. Najsedaj zahtevajo odškodnine od mestne občine kočevske, ki ne sme obdržati doklad, ki jih je po krivici sprejela.

C. kr. deželno nadsodišče v Gradcu je dovolilo c. kr. sodnemu pristavu v Brežicah, dr. Oswa tischu, udeležiti se ustanovitve ondotnega „Turnvereina“ in sprejeti v odboru celo mesto „Turnwarta“. S tem je obenem že zadobil dovoljenje, pri vsaki primerni ali pa tudi neprimerni priliki peti „Wacht am Rhein“, „Bismarcklied“ in druge take pesmi, ki kaj lepo pristojajo avstrijskemu c. kr. uradniku. Nas to dovoljenje veseli, ker s tem tudi za slovenske uradnike padejo oziri, vstopati v slovenska društva.

Vladi prodana stranka. Da ne bo kake pomote javljamo slovenskemu svetu, da bo „Slov. Narod“ seveda po stari navadi silno neumno poizkušal vleči liberalce iz šmira, ki so v njem po volivni razpravi. — Dokazoval bo, da je katoliško - narodna stranka vladna, vladi prodana stranka, ker zahteva potom oktroiranja uvedbo splošne in enake volivne pravice. Nič ni tako resničnega kakor je to. Naši poslanci so stopili v posebno zvezo s kamarilo in so sklenili najožjo zvezo z njo in z vlado. Vse — obstrukcija, boj za volivno presnovo, boj proti Heinu — je bilo dogovorjeno! V tem duhu je treba člankov, da jih bo lizala liberalna Kurja vas. Dobro teknilo!

— **Ponarejeni bankovci.** Iz Novega mesta se nam piše: Trgovec g. Kastelic v Kandiji, kjer je hotel izpečati ponarejen bankovec nekde iz Podhoste, je bil svoj čas opozorjen, na neko osebo iz okolice, da utegne prinesiti ponarejen denar. — Skoro se je zdela, da je to sumničenje neosnovano. Toda v petek dopoldne pride v novomeško glavno tobačno trafiko gostilničar in trafikant Fik s Teške vode po tobak. Ko hoče plačati naročeni tobak z bankovcem za 20 kron, takoj se je zdel prodajalcu bankovec sumljiv. Barva je bila obledele, tisek številki in vsa tehnična izvršba jako površna. Fik je hotel sam nesti ban-

kovec v sodnijo, slučajno pa pride mestni redar, ki napoti Fika k policijskemu komisarju g. Rozmanu. Obč. tajnik je napravil zapisnik, mož je odšel, pol. komisar pa je bankovec izročil sodišču. Prepričani smo, da je F. k. nedolžen. Toda ljudje že dalje časa govore, da mora na Teški vodi ali v okolici biti večja zaloga ponarejenih bankovcev. Fik je sam pravil, da je bankovec pri njem zamenjal neki vaški pastir. Zato bi bilo pač umestno, da se to takoj naznani orožništvu in drž. pravdnikstvu, ki naj potrebno ukrepe. Toda orožniki v soboto niso še ničesa vedeli in imejitelji ponarejenega denarja so že lahko poskrili svoje zaloge ali pa jo popihali čez brbi in plan.

— **Nova krivica Hrvatom.** Na južni železnici v Zagrebu so nakrat odstranili hrvaške napise. Storienci so koraki proti temu novemu izzivanju Hrvatov.

— **Prestavljen** je davčni oficijal g. Friderik Ranth iz Kranja v Kranjsko goro.

Občinski odbor na Dovjem je sprejel predlog, da se zahteva od nemškega planinskega društva, da isto napravi dvojzvezne tablice, najprej črke z velikim slovenskim napisom, potem šele male črke z nemškim napisom, če pa temu ne ugodijo, se sedanji samonemški napisi popolnoma odstranijo.

— **Kmetijski nadaljevalni tečaji za ljudskošolske učitelje.** Prihodnje leto bodeta na grmski kmetijski šoli, glasom odloka c. kr. ministrstva za uk in b. gočastie, zopet 2 po 12 dni trajajoča kmetijska tečaja. Prvi bo spomladi, drugi jeseni; obeh se morajo udeležiti eni in isti učitelji. Oba tečaja bodeta imela vodja R. Dolenc in deželni potovalni učitelj Fr. Gombač. Stevilo udeležencev določijo deželni šolski svet, sporazumno z deželnim odborom.

— **Iz Kropce.** „Gorenjec“ je prinesel v svoji št. 45 od 11. t. m. pod zaglavjem „Misijon“ nekaj obrekljivega čez č. gg. jezuita, ki sta vodila duhovne vaje v Kropci. S tem nas je opomnil, da še nismo storili svoje dolžnosti in se tudi še nismo zahvalili očitno dotičnima gg. za njih trud in delo v Kropci. Podpisani župljani se najtopleje zahvalujemo gg. J. Kunstelju in A. Žužeku za vse, kar sta storila za naš dušni blagor. Naj le prideta še večkrat k nam! Ko bi „Gorenjec“ hotel popraviti dano pohujšanje, bi moral vse liste, kolikor jih je izšlo, še enkrat ponatisniti in preklicati. Tako pa išče pohujšanja, kjer ga ni, svojega brezstevilnega pohujšanja pa ne vidi. Vemo, da so „Misijoni“ „Gorenjcu“ trn v peti. — Kropa, 16. novembra 1905. — Hoeningman, župnik; Valentin Gašperšič, Anton Gašperšič, Janez Zupan (Tomažek), Franc Gašperšič, Gregor Gašperšič, Matija Gašperšič, Jos. Klinar, Blaž Kralj, Jože Gašperšič, M. Klemenčič, Andrej Skriba, Miha Lazar, Primož Skriba, Janez Lazar, Franc Dermota, Jožef Dermota.

— **Ameriške novice.** V Forest City je ponesrečil v premogovniku Anton Šemec, doma iz cirniške župnije na Notranjskem. Bil je takoj mrtev. Doma na Notranjskem zapuščala žena in petero otrok. V Cripple Creek sta ponesrečila dva Slovenci v rovu, kjer se je bil utrgal železniški voz in ju nevarno ranil. Jožef Kernač ima zlomljeno nogo, J. Golažu pa so zašili nogo na 11 krajih.

— **Čudno tele** je vrgla neka krava v Zagorju pri Kozjem. Tele ima 8 nog, dva repa, 3 oči in dva gobca.

— **Veliko škode** je napravila narastla Sava. Odtregala je mnogo zemlje.

— **Poročil** se je finančni koncipist g. Alojzij Huth z gđ. Mihaelo Razinger, učiteljico v Radovljici.

— **Nevarni tatovi prijeli.** V noči na soboto je preprečil nočni čuvaj Pipp, ki gleda, če so vrata zaprta, tatovom njihovo „delo“ pri Venutiju v Raštelu v Gorici. Ta jih je preplašil, ko je ustrelil dvakrat med nje, ko se imeli blagajno že navrtano. Tatovi se dali en strel. Potem so hiteli iz hiše. Pipp je sicer tiščal vrata, ali to ni pomagalo nič, ker so ga odrinili in ga je eden tiščal k tlom. Tatovi so bežali čez Travniki po Solski ulici, so krenili v Zidovsko ter prišli po Korenski cesti v ulico Orzoni. Prosil so posestnika Culota da bi jih sprejel pod streho pa ni hotel. — V soboto proti večeru je policija, ki je bila vsa na nogah, prišla enega izmed tatov, namreč Iv. Ceroviča, ki ima 43 let. Mož je bil skrit za cerkvijo sv. Ivana, odkoder je prilezel na večer. Cerovič je bil namreč tisti, ki je tiščal Pippa k tlom. Potem je bežal za drugimi ter se skrila za cerkvijo sv. Ivana, kjer je ostal celo soboto do večera. Zgledali so ga otroci, ker je imel na glavi le kos, iztrgan iz svoje suknje, klobuk je bil izgubil pri tatvini. Pripeljala sta se hitro dva redarja, ki sta ga prijela na Placuti, kamor je bežal pred njima. — V Trstu je prišla policija 27letnega brivca Iv. Colemba, 24letnega kotlarja Renata Sigliča in mehanika

Alberta Pečenka. Pečenko je hitro priznal ter povedal, kako so šli v Gorico, najeli sobe nad Jono ter izvršili tatvino. Pri Pečenku so našli 7 ponarejenih ključev, 3 vetribe, 6 jeklenih nožičev, revolver ter druge take priprave. Ta Pečenko je bil že zaprt radi tatvine v Gradcu. Lani je služboval na Opčinah pri električni železnici, kjer je bila tudi izvršena tatvina. — Pri Joni so imeli „smolo“, ker se jim je polomil sveder Radi tega je občutil Jona le majhno škodo, dočim bi mu bili drugače odnesli do 80.000 kron. Ker jih je zadela „nežgoda“ s svedrom, so se peljali v Trst po drug instrument, in sicer se najeli med Furlani neki voz do Nabrežine, od tam se peljali na drugem do Proseka. Ko so dobili nov sveder, so se takej vrnili v Gorico ter šli krast v isto hišo, kjer so kradli prejšnji dan. S seboj so pripeljali to pot Ceroviča, ki je težak, katerega so ujeli v soboto. Sveder, kateri so bili pustili pri tatvini, se nahaja na tukajšnji policiji, in ljudje ga radovedno ogledujejo. — Glede narodnosti teh tatov moramo beležiti, da so vsi Lahi.

— **Zimska šola za odrasle kmečke mladeniče v Krškem.** Po inicijativi gospodov župana dr. T. Romiha in deželnega potovalnega učitelja Fr. Gombača, se je otvorila s prvo nedeljo t. m. na lastno prošnjo nekaterih kmečkih mladeničev krške fare, nekaka zimska šola za odrasle kmečke mladeniče z namenom, da se kolikor možno temeljito izobrazijo v najvažnejših kmetijskih panogah in za umno gospodarstvo potrebnih rečeh, namreč v kletarstvu, vinarstvu, sadjarstvu, poljedelstvu in kmetijstvu sploh, dalje v računstvu kemiji, fiziki, zdravilstvu, risanju, o raznih postavah itd. Pouk bo vsako nedeljo od 10.—12. udeležencev 1 ure popoldne. Poučevali bodo gg. dr. Romih (kemijo, fiziko, računstvo in petje), Fr. Gombač, (kmetijstvo), dr. Janko Hočevar (postave), dr. Keisersberger (zdravilstvo) in K. Humek (geometrijo in risanje kmečkih stavb). — Pouk o kmetijstvu bo vsako drugo nedeljo počenši že z 12. novembrom od 10. do 12. ure in ima do tega poduka vsakdo pristop. Šola bo trajala do marca ali aprila. Sedanji mladeniči kažejo za ta važen poduk veliko veselje in vstrajnost. Naj bi se tem še drugi pridružili!

— **V odsek za slovensko narodno pesem** je ministrstvo naprosilo naslednje gospode: dr. Murko, dr. Strelkelj, Matej Hubad, J. Kokošar, Jožef Križman, Gabrijel Majcen, Fran Milčinski, Luka Pintar, J. Scheinigg, Anton Stritof in dr. Tomišek. Deželna vlada kranjska je v to komisijo imenovala gospoda Frana Levca.

— **Umrla** je 10. t. m. mati slovenskega pesnika in pisatelja g. F. Ks. Meškota. Naše iskreno sožalje!

Rnjževnost in umetnost.

* **Ellen Keyeva** tudi naši uradni „Laibacher Zeitung“ silno imponira. Nič ni lažjega za našo „Ljubljankanko“, kot delati kritike. Za oceno vsake knjige in vsakega predavanja ima pripravljene že stalne fraze; da bi problemu šla do dna ji ni mar. Predavanje g. prof. Westra ji je sevě tudi silno imponiralo. Naša „Ljubljankanka“ konstatuje sila važno, da Ellen Keyeva povdarja „evolucijo duše“, ki bo odsej človeštvo rešila in ga neizmerno povzdignila; pozabila pa je povedati, da prvič Ellen Keyeva tega pejma nikoli ni precizno defilirala in drugič, da tudi gosp. prof. Wester te misteriozne evolucije ni pojasnil svojemu občinstvu. Evolucija duše je nova beseda za sila staro resnico; o duševnem napredku, o samoizpolnjevanju človekovem sta pisala že Mark Aurelij in Seneka. Tudi na to se „Ljubljankanka“ ni spomnila, da je gorostasen nesmisel, kar trdi g. Wester z Ellen Keyevo vred, da ima namreč otrok pravico, biti rojen iz „harmonijskega zakona“. Do rojstva, nikdo nima pravice, še menj pa do rojstva iz kaknega uzor-zakona. Iz te absurde maksime bi sledilo, da se sploh taki ki niso telesno in dušno decela „harmonični“, ne smejo ženiti. Moderni ženini in neveste bodo torej morali, predno se vzamejo, konzultirati vse medicinske fakultete, par filozofov, profesorjev in statistikov, da doženejo, se li vsestransko harmonizirani. — „Ljubljankanka“ pravi, da je važen moment za vzgojo „strogi hišni red“. Pri tem se je z Ellen Keyevo in s prof. Westrom vred zelo urezala. Čemu strog hišni red, če pa se mora dopustiti otroku, da dá svoji naravi duška in če se ničesar, kar sledi iz njegovega bistva, iz njegove duše, ne sme zatreti? Tudi je neumna trditev, da se mora otroku dati „pravice njegove mladosti“ povsed, kjer otrok ne žali pravice drugih. V otroku je treba po starih in modernih pedagoških načelih zatirati tudi tiste strani njegovega značaja, ki dostikrat ne želijo pravice drugih. Ali mar žali otrok pravice drugih, če se na primer navadi grdo in surovo govoriti? Destikrat ne — in vendar treba otroka učiti dostojnosti in notranje čistosti. „Ljubljan-

čanka“ naj bi pa v prihodnje menj hvalila in boljše kritizirala.

* **K predavanju o Ellen Keyevi** pripomnimo, da ga ni imel g. profesor Avgust Wester, ampak da je dotično zmes prepisal iz Ellen Keyeve g. prof. Josip Wester.

Ljubljanske novice.

Lj Izprememba občinskega volivnega reda v Ljubljani je dotiskana ter se razdeli gg. obč. svetovalcem. Stevilo občinskih svetnikov zviša se proti dosedanjemu številu za šest mandatov, ki pripadajo novemu, četrtemu volivnemu razredu. Bistvena izprememba je nasvetovana volivna doba šest let in pa dopolnilne volitve po preteku treh let. G. župan v svojem tiskanem poročilu utemeljuje to točko takole: Ta izprememba je opravičena pred vsem za občinsko upravo, kateri ne more biti v korist, ako se obč. svetniki prepogosto menjavajo, kar se čestokrat dogaja iz vse drugih ko upravnih razlogov. Poleg tega se je utrdilo prepričanje, da triletna volivna doba in vsakoletne dopolnilne volitve glede na današnje skoro povsodi skrajno razvite in napete strankarske razmere povzročajo preveč razburjenja, ki je na škodo rednemu plodnosnemu občanskemu delu. Tako g. župan. Nova točka je tudi funkcijska pristojbina podžupanu, ki postane županov stalni namestnik v vseh županovih opravilih. Občinski svet sme določiti tudi posluj očemu občinskemu svetovalcu primerno nagrado. Posebno nas tudi zanima § 66 glede javnosti sei, v katerem je gospod župan določil: „Poslušalцем se je vzdržati vsakega razodevanja svojega mnenja“. Te določbe od g. Hribarja nismo pričakovali, ker je nedavno v dež. zboru klical: „Tudi galerija ima pravico izraziti svoje mnenje“... Volivno pravico bodo imeli avstrijski državljani moškega spola, ki so 24 leto dopolnili, če 1. jim je predpisan v mestni občini ljubljanski kak direktni davek že leto dni; ali če so 2. ljubljanski častni meščani ali meščani ali pa 3. občani iz stanov uradništva, duhovništva, vpokojenega častništva, doktorji, tehniki, učitelji in 4. občani, ki vsaj 5 let nepretrgoma bivajo v Ljubljani. Ti ki volijo pod to točko, tvorijo četrti volivni razred, torej se temu volivnemu razredu pridružijo tudi volivci iz ostalih razredov. Oseba, ki voli mora imeti samostalni zaslužek. Ženske, ki so doslej volile po svojih zaupnikih, izgube volivno pravico. O tem občinskem redu in občinskem volivnem redu izprememorimo o priliki še kaj več. Novi občinski red obsega 85 §. novi občinski volivni red pa 26 §. Poleg slovenskega besedila je tudi nemški „Entwurf“ kar smatramo za popolnoma nepotrebno in nedopustno.

Lj Politična stavka v Ljubljani. Včeraj se je v tej zadevi vršil shod v areni „Narodnega Doma“. Iz arene so bile odstranjene vse mize, a kljub temu je arena komaj zadoščala za veliko število došlega delavstva. Poročal je sodrug Kristan: Cuje se, da hoče vlada v drž. zboru predložiti načrt volivne reforme, po kateri bi bili volivni okraji razdeljeni ne samo po številu, ampak tudi po davkih, ki jih dežele plačujejo. Če ne bo volivna pravica splošna in enaka glede oseb, kako naj se jo naenkrat omeji za narode ali za dežele. Mi manjši bi pri tem največ trpeli; Cehi in Nemci bi si razdelili največje število mandatov. Miru pa delavstvu sedaj sploh ni mogoče proglasiti, ker živimo v Avstriji in na nobene obljube ni nič dati. Cuje se tudi, da bo vlada obljubila volivno reformo po splošni in enaki volivni pravici, a najprej, naj bi ji državni zbor dovolil državne potreščine. Doktor nimaš blaga v roki, ne daj denarja iz rok! Vlada naj najprej izveden parlament, ki se ne bo klanjal pred vsakim brezobnim grofičem iz gosposke zbornice. Dne 28. tega meseca, na dan otvoritve državnega zbora, naj setudi Ljubljana pridruži manifestaciji, ki je priredi delavstvo po celi državi, — vsaj je ta dan za Ljubljano ravno tako pomemben kakor za ostalo državo. „Narod“ je pričel pisati o terorizmu delavcev, a take novice niso drugzega, kot terorizem sam po sebi, on hoče, da bi se dali trgovci od njega terorizirati, da bi se zaprli prodajalnic. Te ni drugzega kot terorizem čisto izoliranega „Slovenskega Naroda“, ki še ni liberalna stranka. Razžalili bi ljubljanske trgovce, če bi jih imeli za tako badaste, kot je „Slov. Narod“, da ne bi izpoznali, kaj je v takem slučaju dostojno in kaj neumno. Meščanska liberalna stranka nima svojega glasila, če bi „Narod“ bil pošteno, dosledno glasilo, bi priobčil oklic za udeležbo pri manifestaciji. Naj se pokažejo z narodom solidarne 28 t. m. vse trgovine, vse banke, vsa podjetja! Zadnji čas je, da Ljubljana po-

plača svoj dolg v tem oziru. Naj se „Narod“ še tako repenči, delavstvo bo svojo akcijo izvedlo. Na Slovenskem se sploh ne more več govoriti o terorizmu za splošno in enako volivno pravico, ker je skoro ves narod za splošno in enako volivno pravico. More se k večjemu govoriti o nedopustnem terorizmu male manjšine proti večini. Samo „Slov. Narod“, ki stoji na najnižjem nivoju s svojo neumno „Ose“ vred, je zmožen imeti ljudi za take butce, da bi se klanjali njegovemu terorizmu. Pripraviti se moramo, da tudi v tem oziru kaj storimo. Položaj v našem deželnem zboru je sedaj tak, da se je ves slovenski narod izjavil za splošno in enako volivno pravico. Če lib. stranka ni uganjala burk, kako more Tavčar dovoliti Malovrhu, da piše proti temu za kar je Tavčar v dež. zboru glasoval. (Fej klici) Tudi trgovci morajo stati z narodom in liberalna stranka mora tudi v javnosti ostati zvesta besedi, ki jo je dala. Kar je praške trgovce povzdigovalo, tudi ljubljanskih trgovcev ne bo poniževalo. To je najmanj, kar moremo zahtevati. Podjetnikom naj se pojasni, da ustavljanje dela 28. t. m. ni naprjeno proti njim, da je to le manifestacija za politične pravice narodov. Upamo, da bodo ljubljanski podjetniki tako razumni, kakor so biljnihovi dunajski tovariši. „Industrieller Bund“ na Dunaju je sklenil, da da delavstvu 28. t. m. povsod presto, kjer to delavci žele. Zato na agitacijo! Dan 28. t. m. bodi simbol, da delavstvo lahko izvede tudi splošno stavko, če vlada ne da splošne in enake volivne pravice in ni je stroke v Avstriji, ki bi se v tem smislu ne izjavila. — Že dostojnost zahteva od podjetnikov da dajo 28. t. m. delavstvu prosto. Dne 28. t. m. naj manifestira vsa slovenska javnost! (Klici: Tudi Hribar!) Če se to ne zgodi, potem bomo videli kaj je dati na doneče besede Govornik poziva k živahni agitaciji za dan 28. novembra ter naznanja, da bo za popoldne 28. t. m. intendantca slovenskega gledališča naprošena, da priredi kako delavsko predstavo. Iv. Stefe izjavlja, da so krščanski socialci izdali izjavo, da tudi prirede manifestacije dne 28. t. mes. Pri nas seveda tudi nismo nasprotni. To je jasno. „Narod“ se boji 28. t. m. neumnosti, a neumnost ne izhaja iz delavskih vrst, neumnost pri nas izhaja iz „Narodne tiskarne“ in če h čeje ondi da se tisti dan res ne stori nobena neumnost, naj v „Narodni tiskarni“ ne zapišejo 28 t. mes. niti enega stavka. — V boju za splošno in enako volivno pravico bomo stali ramo ob ramo z vsakim, ki se hoče boriti za pravico. Skrbite, da do 28. t. m. vsak delavec postane v tem oziru zaveden! Delavska čast je v vaših rokah, dvignimo jo združeno, da bo slovenska javnost pred te častjo imela respekt. — Z navdušenimi „Živio“ klici na splošno in enako volivno pravico je bil shod zaključen.

Lj Ljubljanski občinski svet ima izredno sejo v torek, dne 21. novembra 1905. ob 5. popoldne. Dnevni red: Naznanila predsedništva. Citanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. Personalnega in pravnega odseka poročili: 1. o prošnji stavitelja Viljema Treota za odpisno dovoljenje reverza glede razširjenja hodnika in preložitve jarka v Novih ulicah; 2. o prizivu tvrdke I. Bevčeve in drugih proti sklepu občinskega sveta z dne 26. septembra t. l. v zadevi pobiranja divjega kostanja po mestnih drevoredih. Finančnega odseka poročila: 1. o ponudbi Ferdinanda Staudacherja za odkup mestnega stavbišča ob Levstikovih ulicah; 2. o ponudbi Emanuela Zelinke za odkup mestnega stavbišča pod gozdom tiolske graščine; 3. o 40. žrebanju mestnega loterijskega posojila. Policijskega odseka poročilo o prošnji prodajalcev premoga za izpremembo določil o prodaji premoga. Solskega odseka poročili: 1. o prenosni tukajšnje c. kr. umetno - obrtne strokovne šole; 2. o uporabi dotacij za l. 1904/5. na šeli na Karolinski zemlji. Klavničnega ravnateljstva poročilo o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1904. Vodovodnega direktorija poročili: 1. o računskem sklepu mestnega vodovoda za l. 1904; 2. o obravnava glede polaganja druge glavne cevi za mestni vodovod skozi ozemlje šišenske občine. Finančnega odseka poročilo o prošnji neke hišne pesestnice, da bi ji mestna občina odstopila prednost za neko posojilo pred svojim 30dostotnim posojilom. Direktorija mestne elektrarne poročilo o magistratovem dopisu za odpis nekega neizterljivega dolga. Solskega odseka poročilo o oddaji službe otroške vrtarice na l. mestnem otroškem vrtcu.

Lj Shod „Slovensko katol. delav. društva“ v Ljubljani preteklo nedelje je bil dobro obiskan. Gevoril je Moškerc o važnosti avstrijskega kat shoda. V zvezi s tem je kazal na posledice I. slovenskega katoliškega shoda s posebnim ozirom na razvoj delavske organizacije.

Ožigosal je postojanje socialne demokracije, ki si lasti glavne zasluge za uspešne izvršeni pasivni odpor železničarjev, dasi odpora niti soc demokracije povzročili niso in so mu začetkoma naravnost nasprotovali. Kazal je na zasluge dr Luegerja v prilog železničarjem, ki je v njihovi prilog preje posredoval, kakor oni, ki si laste pravico patentiranih delavskih voditeljev. O koristih „Krščansko socialne prometne zveze“ za železničarje je govoril Milavec. Prihodnje nedeljo ob pol 6 zvečer bo zopet shod „Slov. kat. delav. društva“.

Ij Trije koncerti v „Unionu“ so včeraj privabili tolike občinstva, da je bila velika dvorana, pa tudi drugi restavracijski prostori popolnoma zasedeni. Celo na oder so morali postaviti občinstvo, tolik je bil naval občinstva h g. Kampeschevi prireditbi, ki je občinstvu posebno v včerajšnjem slabem vremenu jako dobro došla. „Društveno godbo“ je občinstvo odlikovalo z burno pehvalo.

Ij Deputacije pri gg. trgovcih in podjetnikih. Ljubljansko delavstvo pošlje, kakor čujemo, k gg. trgovcem in podjetnikom deputacije s prošnjo, da pri manifestaciji za splošno in enako volilno pravico 28. t. m. za pro svoje prodajalnice ter se tako pridružio vzhodu Prage in drugih zavednih mest in da tako za isto nastopijo, za kar so nastopili njihovi zastopniki v dež. zboru.

Ij Konj sam iskal gospodarja. V soboto okoli polnoči je prišel na Marijin trg uprežen fijakarski konj, katerega je prijel tam službojoči policijski stražnik. Ko je prihitel pozneje lastnik na policijo naznaniti, da mu je nekdo odpeljal voz in konja, se je pojasnilo, da se je bil konj naveličal stati sam pred južnim kolo-dvorom, medtem ko se je gospodar grel v gorki čakalnici.

Ij Tovarno za stole si bo gosp. Bertram Schmelzer uredil v Preski pri Medvedah. Ondi je g. Schmelzer kupil mlin in hišo.

Ij Aretovana je bila danes zjutraj brezposelna natakarka Marija Trabe, rodom iz Koroškega, ker je pred nekaj časom pokradla svoji stanodajalki nekaj obleke. Izročili so jo sodišču.

„Abstinent“. Nepričakovano dobro je izpadel ustanovni shod društva „Abstinent“ v Ljubljani. Uspeh: 24 abstinentov in 7 abstinentinj. Na shodu so govorili Moškerc o zgodovinskem razvoju abstinence gibanja, dr. Krek o posledicah alkoholizma in o načelih, ki naj vodijo novo društvo. Rekel je: „Abstinent“ korakaj sicer potrpežljivo, krepko, ampak neustrašeno naprej. Izjavil je, da smo v „Abstinentu“ člani le abstinenti in ničesar drugega. Jožef Gostinčar je govoril s posebnim oziranjem na vpliv alkohola na rodbino. Kanonik Andrej Kalan je v svojem govoru naglašal, da je abstinence 1) potrebna za alkoholike in 2) za one, ki hočejo s svojih zgledom dokazati, da se dá živeti brez uživanja alkohola. Prečital je pozdravno pismo g. pesnika Medveda na zborovavce. Stolni vikar g. L. Smolnikar je govoril o agitaciji za abstinence. Priporočal je abstinence krožke v društvih, predavanja s skieptikonem o posledicah pijančevanja, brošure in majhne agitacijske listke. Zahteval je za abstinence splošno in enako pivno pravico za nealkoholne pijače po gostilnah. Z zgledom in besedo je treba delati za abstinence. Podlesnik je govoril o vplivu alkohola na mladino. Snov je izjavil, da postane abstinent. Iz svoje izkušnje je pripovedoval, kako sodijo trezni Američani o „pijanih Kranjcih“ v Ameriki. Odbor se je sestavil sledeče: Dr. Janez Ev. Krek, predsednik; Alojzij Lenček, stud. iur., predsednika namestnik; Josipina Eržen, načelnica; Julka Lavš, načelnica namestnica; Ivan Podlesnik, tajnik; Marija Peterca, tajnika namestnica; Marija Rojc, blagajničarka; Frančišek Goldman, odbornik. Pregledovalca računov sta Vekoslav Ravnikar in Luka Smolnikar. Društven prostor je v prostorih „Slovenske krščanske socialne zveze“. Shod sta poleg pesnika Medveda pozdravila tudi Stramcar Stanjel in urednik „Piščalke“ Avsec. — Vsa društva „Abstinent“ tičoča se pisma in depise naj se blagovolj pošiljati na naslov: „Abstinent“, Ivan Podlesnik, Katoliška tiskarna, Ljubljana.

Ij Tat se sam izdal. Aretovan je bil danes ponoči brezposelni hlapec Fran Fajdiga, ki je pred štirinajstimi dnevi pokradel posestnici Mariji Breskvarjevi v Trnavskih ulicah iz hleva več obleke. Pri tatvini je bil zasačen, a je pobegnil in pri tem izgubil svoje delavske knjižice, ki so tatu izdale. Nekaj ukradene obleke je imel še na sebi.

Ij Trpinčenje živali. Hlapec Fr. Kobal je bil nalezil na dolenskem kolo-dvoru na voz toliko desk, da jih dva konja nista mogla speljati po klanou proti dolenski cesti. Zato jih je pa hlapec tako ne-usmiljeno pretepaval, da se je žival zamislila nekemu vozniku, ki je hlapcu posodil svoja konja, da so potem štiri konji speljali voz na cesto.

Ij Neljuba kopelj. Včeraj popoldne so si izvolili trije Ljubljanci šport, da so se vozili s čolnom po Ljubljani. Končno so sklenili, da se peljejo po Gruberjevem kanalu, skozi Stepanjovas in potem po Ljubljanci skozi mesto nazaj. Toda to neprevideznost bi bili kmalu poplačali s smrtjo. V Stepanjovasi jih je zgrabilo valenje in jim preobrnilo čoln. Vsi trije so padli v močno vavle v popolni obleki. Rešili so se končno srečno na obrežje in si obljubili, da takega športa ne bodo več poskušali.

Ij V panorami Kosmorami pod „Naredno kavarno“ je tekoči teden razstavljen Riviera in Severna Italija.

Ij Poročila se je včeraj gdč. Lin a Drelse, hčerka tukajšnjega tovarnarja in posestnika z g. Viktorjem Luhn, uradnikom tovarne za plin.

Mednarodno brodovje proti Turčiji. — Sultan prosil za posredovanje nemškega cesarja.

Z Dunaja poročajo, da so sklenile vele-vlasti odposlati mednarodno brodovje proti Turčiji, ker ni došel do sobote zvečer povoljen odgovor. Sultan je naprosil v petek potem nemškega poslanstva Viljema brzojavnim putem, naj posreduje pri velevlasih v prilog Turčiji. Kakor smo že poročali se Nemčija ne udeleži demonstracije velevlasih proti Turčiji. Turki pričakujejo nestrpno Viljemov odgovor. V soboto se je vršil turški ministrski svet. Iz Toulona odplujejo oklopnica „Charbague“ in dva rušitca torpedov v Mitylene, kjer se združijo z oklepno križarico „Kleber“, naker se navedene francoske ladje združijo z mednarodnim brodovjem.

Iz Pulja so včeraj zjutraj odplule avstrijske ladje, ki se udeleže demonstracije proti Turčiji.

Gibanje Mladoturkov. Carigrad, 18. novembra. Govori se, da je policija zaplenila lepake Mladoturkov, v katerih se je glasilo, da so dogodki v Rusiji pokazali, da je prišel čas, ko je treba tudi v Turčiji zadobiti svobodo za ljudstvo.

Danski princ Karol novi norveški kralj.

Preteklo soboto popoldne je izvolil storting soglasno z vzklikom za norveškega kralja danskega princa Karola. Ko je bil razglašen sklep, so zagromeli topovi v pozdrav novemu kralju. Norveško odposlaništvo je takoj odpotovalo v Kodanj. Velika množica je prirejala manifestacije odposlaništvu. Danes zasliši danski kralj norveško odposlaništvo. Jutri pa odpotuje novi kralj z nove kraljice na Norveško. V Kristijanijo pride novi kralj v soboto opoldne.

Društveno pravo in ruski državni uradniki.

Ministrski svet je sklenil, da za državne uradnike ne veljajo določila o društvem pravu. Prepovedana so torej društva za državne uradnike.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 20. novembra. Včeraj je bilo tu 25 shodov za politični štrajk 28 t. m.

Dunaj, 20. novembra. Sobotna pogajanja med zastopniki železničarjev in ravnateljstvi zasebnih železnic so bila uspešna. Zastopniki zasebnih železnic so odobrili koncesije, ki jih je dalo ravnateljstvo državnih železnic svojim uslužbencem.

Budimpešta, 20. novembra. Vseučilišče je danes zopet odprto. Nemirov ni.

Belgrad, 20. novembra. Včeraj je bil odprt kongres srbskih publicistov. Slovenci niso prišli, ker so bili prepoznepovabljeni, ali pa sploh ne. Urednik Adamović je protestiral, da so bili (skoro vsi časnikarji ignorirani pri povabilih. — Predsednik se je o teh časnikarjih jako žaljivo izrazil, vsled česar je nastal strahovit kraval. Občinski svet belgrajski in prebivalstvo ta kongres popolnoma ignorira.

Peterburg, 20. novembra. Delavski zastopniki so sklenili, da se splošna stavka konča danes 20. t. m. „Berl. Tageblatt“ poroča, da je položaj v Peterburgu še vedno resen, a stavka se ne bo več razširila. Stavki se niso hoteli pridružiti kočijaži cestne železnice. Witte je izjavil, da gleda brez skrbi v bodočnost. Vojni svet je sklenil najstresnejše nastopiti proti morebitnim nemirom. V Moskvo vozijo vsak dan pod vojaško stražo trije vlaki.

Peterburg, 20. nov. Iz poljskih mest poročajo, da se vrača mir in da vozijo tudi železnice.

Peterburg, 20. novembra. V okraju Kursk je bilo požganih 17 posestev. Tudi v Oskolu so kmečki nemiri.

Tokio, 20. novembra. Pogodba med Korejo in Japonsko je bila danes podpisana. Pogodba določa, da prevzame Japonska zastopstvo zunanjih stvari Koreje, dokler Koreja sama ne bo zmožna braniti svoje neodvisnosti. Notranje zadeve korejske bo upravljal japonski guverner, ki bo dobival tudi navodila od korejskega cesarja.

London, 20. novembra. Angleško-tibetska pogodba je bila danes podpisana. Pogodba določa suvereniteto Kitajske nad Tibetom, zato pa plača Kitajska neke odškodnino.

Pekin, 20. novembra. Kitajski odposlanci za proučevanje penudene pogodbe med Japonsko in Korejo so se danes sešli. Predlogov je 12.

Saint Sefvan, 20. novembra. Pri otoku Cezambre se je razbil angleški parnik „Cezambre“. 123 oseb je mrtvih, 5 oseb je rešenih.

Razne stvari. Najnovejše.

Stoletni podpolkovnik. Dne 30. t. mes. doživi sto let pruski podpolkovnik v p. Filip pl. Frank v Charlottenburgu. Stari gospod se je udeležil več voj-ska, a je še vedno telesno in duševno pri polni moči. Čita brez očal. Živi jako pripreste, osobito rad je mleko, kakao in med.

Cesar Viljem se za stoletnega starčka zelo zanima.

Celo leto blodil po gozdovih. Orožništvo je prijelo te dni že dolgo iskanega vojaškega begunca Podkrajnika, ki je dertiral pred enim letom in se potikal okrog po gozdovih okoli Nove Shte in Gor. grada.

Umobolna zažgala hišo. Iz Bače nam poročajo: Ivan Kofot na Bači je bil zapadel nevarni bolezni, in dne 4. t. m. je umrl. Njegovi ženi se je mešalo že med njegovo boleznijo nekoliko iz revščine, nekoliko iz obupnosti. Ko je pa ležal njen mož na parah, se je popolnoma pomotila. Ko ni bilo drugega v hiši, je šla in sam zažgala hišo. Ko je začela hiša goreti, je šla bosa k Sv. Luciji k župniku pravit, da je v hiši 7 hudičev in „moj mož je tudi ferdaman, naj zgori“. Ogenj je zapazil neki delavec pri železnici, Hrvat; pritekkel je še neki domačin, in ta dva sta komaj prinesla mrliča iz ognja ter spravila eno kravo iz hleva. Drugo je vse uničil ogenj. Žena je ostala brez imetja z eno hčerko, ki ima eno leto.

Štiri milijone kilogramov tehta veliki obok železniškega mosta pri Solkanu.

Naročajte se na „Slovenca“! Nabirajte novih naročnikov! Cim več bo naročnikov, tem bolj se bo „Slovenec“ izpopolnil in več bo nudil svojim čitateljem.

Profesor Lapponi,

 telesni zdravnik Nj. Svetosti papeža pa tudi mnogi drugi odlični profesorji in zdravniki priporočajo v odstranjenje naprija, v okrepnje želodca in v pospešitev redne prebave. *Medicinalia*
želodčno tinkturo
 G. Piccolija, dvornega zalagatelja Nj. Svetosti papeža in lekarja v Ljubljani, Dun. cesta. 1 steklenica velja 20 vin in se vnanja naročila z obratno pošto izvršujejo. 2371 1 1

V Ribnici nad Mariborom na Štajerskem je služba 2329 4-3

organista in cerkovnika
 razpisana do 1. dec. t. l. nastop 1. jan. 1906.
 Cerkevno predstojništvo v Ribnici.

V najem se daje takoj dobro idoča stara trgovina
 v večjem trgu na Dolenjskem, blizo velike železniške postaje.
 2370 5-1 Naslov pove uredništvo.

Takoj želi službo nastopiti kot vratar ali magaciner
 je oženjen, 39 let star, mož, ki je služil pri vojaki, ter je zmožen slovenskega, nemškega in laškega jezika v govoru in pisavi. Magaciner z izpričevalom.
 2369 3-1 Naslov pove upravništvo.

Viktor Luhn
Lini Luhn rojena Drelse
 2368 1-1 poročena.
 Ljubljana, 19. novembra 1905.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“
 2291 11
Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu zrebanju.
Akcijski kapital K 2.000.000.— Zamenjava in ekskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčlje. *115* Eskompt in inkasso menio. *211*
Rezervni zaklad K 200.000.— Daje predujme na vrednostne papirje. **Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.** *115* Borzna naročila. *211*
Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čekli in nakaznicami.
 sdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Žitnik.** Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.

Ljudski shod v Celju.

Celje, 19. nov. 1905.

V boju za splošno in enako volilno pravico tudi celjski Slovenci niso zaostali. V soboto 18. t. m. se je vršil v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju velik ljudski shod, na kojem se je razpravljalo stališče spodnještajerskih Slovencev napram zahtevi za splošno in enako volilno pravico.

Ze teden dni pred shodom se je kazalo živahno zanimanje za napovedano ljudsko zborovanje. Nemškutarstva svojat je po svoje oskrbelo za reklamo v prid našega shoda: trgali so lepake, pretili z napdi, z erožjem, s krepom itd. Pa tega se ni nihče ostrašil, nego to je le zanimanje za shod povečalo.

Več ur pred shodom ob 8. uri je bilo v „Narodnem domu“ zbranih kakih 400 celjskih in okoliških Slovencev, vseh slojev: videli smo znane voditelje celjske, odvetnike, profesorje, učitelje, duhovne, delavce s predpasniki, železničarje, kmetovalce itd. Naši so prihajali posamno, zato so nemščurji — zbijali po ulicah neslane šale o številu udeležencev, ko so pa po svojih špijonih izvedeli za pravo število, so izginili z ulic, ker jim je pošel pogum zlasti še, ko so zagledali kakih 100—150 soc. demokratov v vrstah korakati proti „Narodnem domu.“

Koj po dohodu soc. demokratov je g. dr. Karlovšek kot predsednik političnega društva „Naprej“ otvoril zborovanje pozdravil navzoče in pozval, da si predsedstvo izberejo; izvolili so se enoglasno: predsednikom g. Ivan Rebek, namestnikom sodrug g. Majcen in zapisnikarjem g. Ivan Bovha.

Najprej je govoril predsednik g. Rebek sam. V poljudnih, a navdušenih in ognjevitih besedah je slikal žalostno razmerje političnih pravic med raznimi slojevi v Avstriji. Te razmere so z elementarno silo spravile na površje današnji boj za splošno in enako volilno pravico. Za to pravico se zlasti bojuje me z vso v nemško Slovence, kojim prinese volilna reforma samo korist: kajti izgubiti ne moremo ničesar, keri ničesar nimamo. Burni „pfuj“ klici so zadoneli, ko je govornik omenjal, da nam Slovincem v Celju vladaniti za naš lastni denar ne pustizidati šol. (Celjska okolica, ki šteje mnogo več prebivalcev, kakor mesto samo še do danes nima svoje dekliške šole. Dekleta iz okolice hodijo ali v mestno ali zasebno šole. Mnogojih je pa brez pouka. Op. ured.) Naši Nemci se našemu gibanju posmehujejo, pa ni daleč čas, ko jih poplavi to gibanje kakor velikanska povodenj in takrat bodo prosili nas pomoči. Burno odobravanje je sledilo govornikovim besedam.

Nato se oglasi k besedi dr. Kukovec, ki razlaga razvoj ustavnega življenja. Dokazuje, kako zastarel je naš volilni sistem, ki niti dejanskim potrebam l. 1867 ni odgovarjal, tem manj pa današnjim, ko se je ljudska premoč nagnila od veleposestnikov, meščanov in kmetovalcev na mase delavstva. — Današnji boj mora prinesiti mnogih dobrot Slovincem sploh zlasti pa štajerskim Slovincem, ki nečejo več prenašati ošabnosti in nadutosti Nemcev. Potem govornik razmotriva načelo splošne in enake volilne pravice s stališča človeštva, človeških pravic in končno z ozirom na državne koristi. Nato obsoja zahrbtno mahinacijo vlade, ki hoče Nemcem pomagati s tem, da od volilne pravice izključuje analfabete. Vlada sama je kriva če je kdo analfabet zato naj ga ne krajsa v njegovih pravicah. To bi bila vrata za razne volilne sleparije: kako bi se določilo, kdo je analfabet? Ali s spričevali. Sploh pa ni zmožnost branja in pisanja merilo za inteligenco. Koliko je analfabetov, ki s svojim razumom prekašajo dozdevne pismene veljake. Sicer pa saj že danes analfabeti tudi volijo. (Klic: Če se analfabeti dovolj razumni za vojaščino, naj bodo še za volitev!) Konečno razlaga predavatelj krivičnost drugih omejitev, zlasti pluralnega sistema itd. Z vsemi temi omejitvami bi dobili slabši sistem kot je današnji. Zato zahtevamo: Na dan s pošteno in jasno splošno in enako volilno pravico! — Buren plosk z „Živijo“ klici.

V krasnem govoru sledi g. deželni poslanec dr. Hrašovec prvima govornikoma: Slep je, kdor ne vidi današnjega gibanja ljudstva, gluha je, kdor ne čuje kako ljudske mase z mečno reko bijejo po vratih

parlamenta z zahtevo, da se jim parlament prepusti! Avstrija je umirajoč bolnik; zdravilo ga je nebroj zdravnikov z raznimi zdravili, — vse brez uspeha! Edini zdravnik, ki še lahko pomaga, so široke ljudske mase, edino zdravilo: splošna enaka volilna pravica G. poslanec omenja Taffejevega poskusa in Badenijeve krparije z uvedbo pste kurije. Ta peta kurija je bila od začetka nezdrava in gnila, zato ni mogla biti zdravilno sredstvo. — Razne ugovore proti uvedbi splošne volilne pravice temeljito pobija govornik; posebno čuden se mu zdi izgovor, da ljudstvo ni zrelo. Če to pustimo veljati, se nam bo čez 100 let še vedno isto trdilo. Tako govorijo oni, ki nočejo dati ljudstvu pravic, pa ne najdejo boljšega izgovora. — Kadar bo s splošno in enako volilno pravico izvoljen nov parlament, ne bodo samo vsi držav. med seboj enaki in enakovredni, ampak tudi narodi bodo med seboj enaki, takrat bo slo nemško gospodstvo po vodi in prenehal bo srditi narodnostni boj.

Končno sperediči g. dr. Hrašovec vsem zborovalcem pozdrave slovenskih deželnih poslancev, ki stoje vsi neomajano z ljudstvom v boju za splošno in enako volilno pravico. — Živo in navdušeno ploskanje ter vzkliki sledijo prelepim izvajanjem.

Na predlog g. Rebeka se gg. poslancem izreče soglasno zahvala in zaupanje.

Podpredsednik g. Majcen v humoristično-satiričnih besedah biča vse nasprotnike našega gibanja. Sramota za Nemce, ker hočejo podirati to, kar so si Slovenci s težkimi žulji sezidali. No pa tako trdih butic tudi Nemci nimajo, da bi ž njimi „Narodni dem“ podrli. Tem manj bodo ustavili s svojimi bučami naše gibanje. Ne bojimo se njihovih bomb! Če nas ne bo varovala njih policija, se bomo sami. — Celjski posilincevi sramote ruske policije in ruske kazake; pa je njihova policija strok rat slabša od ruske. Saj kemaj čakajo Nemci, da bi mogli kakega Slovence ali socialnega demokrata pobiti in postreliti. — Socialni demokratje so prijatelji vsakega zlasti zatiranih narodov. Zato se radi družijo s Slovinci in jih bodo podpirali v boju za narodno enakopravnost v vsem javnem življenju. — Družmo se v pravočasnem boju za svete pravice ljudstva! — Tudi ta govornik je žel obilo navdušene pohvale.

Sedaj prebere gosp. predsednik pozdrav državnega poslanca g. viteza Berksa, kar se z burnimi živijo-klici vzame na znanje.

Na to sta govorila še gg. dr. Gvidon Serbec in dr. Karlovšek, ki sta zlasti pozdravljala socialne demokrate, pozivajoč jih k ožjemu stiku za skupni boj. (Mnogo imamo skupnih ciljev, to naj nas druži, — še bolj naj nas veže prepričanje, da imamo skupnega sovražnika: nemšega nacionalca.) V sklepnih besedah g. Rebek pozivlje slovensko inteligenco, naj gre med ljudstvo, naj je poučuje o njegovih pravicah. Naše ljudstvo je tako tlačeno in tako zatirano, da se časih niti ne zaveda, kakšna krivica se mu godi.

G. dr. Karlovšek predlaga, da shod sprejme sledečo resolucijo:

Na ljudskem shodu v „Narodnem domu“ v Celju dne 18. novembra 1905 na poziv političnega društva „Naprej“ zbrani zborovalci odločno zahtevamo uvedenje splošne in enake volilne pravice ter pozivljamo slovenske poslance, naj v državnem zboru delujejo z vsemi močmi za uvedenje splošne in enake volilne pravice.

Odobravamo nadalje sklep avstrijskega organiziranega delavstva, po potrebi izbojevati splošno in enako volilno pravico s splošnim štrajkom ter pozivljamo vse svoje rojake, da štrajkuječe v njih boju za skupne pravice vsestransko podpirajo.

Nenehajoči navdušeni klici in vzdignjene roke svedočijo, da se je sprejela resolucija soglasno.

Po zahvalnih besedah g. Rebeka so šli zborovalci skoro vsi v gostilniške prostore „Narodnega doma“, kjer so bili socialni demokratje gostje celjskih Slovencev. Razvila se je prijetna zabava s petjem. Svirala je tudi narodna godba. Pozno v noč so se udeležniki shoda razšli, kličoč si: Na svidenje na shodu socialne demokracije!

V nedeljo je bil od socialnih demokratov sklican ljudski shod „Pri zelenem travniku“. Tega shoda so se udeležili Slovenci v obitem številu. Nemškim nacionalcem se je marsikatera bridka resnica povedala. Splošno se je pa približno govorilo v istem smislu, kakor na sobotnem slovenskem shodu.

Velikanska manifestacija za splošno in enako volilno pravico v Trbovljah.

Včeraj popoldne se je vršila v Trbovljah velika manifestacija za splošno in enako volilno pravico, katere se je udeležilo nad 2000 oseb in katero sta priredili „Slovensko pazniško društvo“ in „Delavsko podporno društvo“. Delavstvo je prikorakalo v izprevodu iz Vod v Trbovlje z godbo na čelu na shod, ki se je vršil na obširnem žagarjevem dvorišču in vrtu.

Prvi se je oglašil k besedi g. Rebek iz Celja. Povdarjal je, da je volilna reforma potrebna tudi z narodnega stališča. Kot Slovenci in Slovani smo dolžni, da se borimo za volilno pravico, ker le na ta način bomo strli moč nemškega šovinizma. Mi slovenski delavci si bomo splošno in enako volilno pravico priborili potom štrajka, a upamo tudi, da nas bode slovensko čuteče občinstvo tudi iz narodnih ozirov podpiralo v tem boju.

Drugi je govoril socialni demokrat K. Linhart. Izjavil je, da stoji na stališču republikancev, kateremu je zabranjena marsikatera beseda, ne pa misel.

Zadnjič je govoril dr. Krek v Zagorju, ki se je izrekel za splošno in enako volilno pravico. Izjavljam, da nam je vsakdo ljub, ki stoji v tem boju. Kdor je za ljudstvo, mora z nami simpatizirati. Povdarjam pa, da bo boj brezuspešen, če ga ne bomo bili mednarodno.

Izjavil je tudi proti geslu „Vse za vero, dom, cesarja“, ker za vero naj vsak sam skrbi, za dom bomo skrbeli mi, če dobimo pravice, cesar naj pa sam za se skrbi.

Boj bomo bili odločno naprej, ne glede na bajonete in sablje. Mi ne bomo nikomur nič žalega storili, a nasprotno bomo pozdravili tudi vruga, če nam bo pomagal.

Izjavljam tudi, da je vsakdo izmed nas bolj zrel za politiko, kot ljubljanski advokat dr. Tavčar, ki bi nas rad učil politike (Klici: Fej dr. Tavčar!) in ki je ravno nasprotnik pametne ljudske volilne preosnove in ljudske politike.

Pozival je delavstvo na generalni štrajk dne 28. t. m., ker ta dan bo padla odločitev. Ljudska pravica mora zmagati.

Kot zadnji govornik je nastopil g. I. N. Gostinčar iz Ljubljane Sistem, ki sedaj vlada ne daje ljudstvu nobenih pravic. Iz narodnega in socialnega stališča je nujno potrebno, da se da ljudstvu svoboda in to na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Ljudstvo kliče po svoji pravici, toda tega klica niso vzbudili agitatorji, ampak ljudstvo samo se je pričelo zavedati svoje bede in si hoče pomagati iz nje.

Med malim slovenskim narodom pa se vendar najdejo črne duše, ki se proti tej ljudski zahtevi. Zapomnimo si jih dobro in naj bodo kdorkoli. Ljubljanski liberalci niso zmožni več resno misliti, zato jim ne jemljemo njih nasprotovanja zoper splošno volilno pravico v toliko resnim, kolikor more misliti vsaj duševno ne preveč razvit človek. Kazal je na kranjski deželni zbor, ki ni ljudsko zastopstvo, ker je sestavljen na krivični podlagi. Mi krščanski socialci in katoliško-narodna stranka smo z vso odločnostjo za splošno in enako volilno pravico. Ta boj smo na Kranjskem mi začeli in svojo energijo ga bomo tudi z uspehom dovršili. (Soc. dem. kličejo: Mi Vam ne verjamemo.) Govornik pa je odgovoril. Po delu nas sedite in pravični bodite in spoznali boste, da se edino le katoliško-narodni poslanci vzdrževali skozi par let pred vsem le to zahtevo. Niso se bali raznih sumičenj, ampak kot pravi ljudski zastopniki vedno zahtevali ljudstvu pravico!

Če bomo enkrat dobili svobodo, t.j. volilno pravico, razvil se bo boj načel, toda to nas ne plaši, kersmo mnenja, da stranka, ki ima najboljše ideje, kije v resnici ljudska in z ljudstvom, bo vedno zmagovala.

Pezival je delavstvo na solidarni boj brez razlike strank in sklenil s klicem Živela splošna in enaka volilna pravica! (Burno odobravanje in viharo pleskanje.)

Govoril je še g. Linhard ki je očitil klerikalno, da so bili nek daj proti volilni pravici Obe današnjega govornika je bil leta 1896 proti splošni in enaki volilni pravici, rekel je tudi takrat, da imajo tr-

bovlski delavci dovolj osemdeset krajcarjev na dan.

Izjavljamo, da so te trditve nesramne in najpodeje zlagane in upamo, da bo g. Josip Gostinčar tudi sam odločno pokazal, da s takimi lažmi tudi Korelčku ni dovoljeno agitirati za svoj kruh.

Slednjič je bila sprejeta z velikim navdušenjem resolucija za splošno in enako volilno pravico v vse zastope.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 18. novembra 1905.

Založbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	99 70	99 90
4% srebrna renta	99 50	99 70
4% avstrijska krona renta	99 70	99 90
4% zлата renta	117 95	118 15
4% ogrska krona	95 01	95 25
4% zлата	113 45	113 65
4% posojilo dežele Kranjske	99 50	101 —
4% posojila mesta Spljet	100 60	101 60
4% Zader	100 —	100 —
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 40	101 40
4% češka dež. banka k. o.	99 75	100 —
4% ž. o.	99 75	99 85
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 40	101 40
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106 05	107 05
4% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4% ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 10
4% hip. banke	100 —	100 30
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99 50	100 50
4% obl. češke ind. banke	100 25	101 25
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	100 —
4% prior. dol. žel.	99 50	100 —
3% juž. žel. kup. 1/2 1/2	314 35	316 35
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100 70	101 70

Srečke.	190 45	192 45
Srečke od l. 1860 1/2	190 45	192 45
1864	298 50	300 50
tizske	159 75	161 75
zem. kreditne I. emisije	396 —	302 50
II.	296 —	303 —
ogr. hip. banke	262 —	269 —
srbske á frs. 100 —	101 —	109 —
turške	146 75	137 75

Basilika	srečke	24 90	26 90
Kreditne	472 —	481 50	
Inomoške	79 —	84 —	
Krakovske	91 —	98 —	
Ljubljanske	64 —	70 —	
Avstr. rud. križa	53 —	54 80	
Ogr.	33 25	35 25	
Rudolfove	60 —	64 —	
Salcburške	72 —	78 —	
Dunajske kom.	529 —	540 —	

Valute.	11 36	11 40
C. kr. cekin	11 36	11 40
20 franki	19 15	19 17
20 marke	23 47	23 55
Severci	23 98	24 06
Marke	117 475	117 675
Laški bankovci	95 70	95 40
Rublji	254 —	254 50
Dolarji	4 84	5 —

Novo istrsko vino

se pošilja natančno po naročilu: muškati, belo vino, refošk, teran. Specijelno belo vino za sv. maše.

Prodaja po najnižjih cenah
Anton Ferlan di Giorgio
Rovinj, Istra. 2186 24—8

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da sem svojo gostilno „na Pošti“ že oddal v najem. 2366 3—2

Diktor pl. Warzbach,
Gradec pri Litiji.

Izvoz sljiv.

Za 3 krone pošljem 5 kg. najfinejših bosanskih suhih sljiv (češpelj). Pri naročbi 100 kg. zaračunam 70/75 22, 80/85 20, 85/100 18, 110/120 16 gld. Lequar (Pekinci) v sodih á 15 gld. Išče se zastopnikov. 2224 10—7 **Lj. Vuković,** Brod n./S.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna svršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 18 150—124

